

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Рішенням Загальних зборів  
Асоціації «Центр комерційного арбітражу»  
від 25 листопада 2022 року, протокол № 2/2022

Президент



**РЕГЛАМЕНТ  
ПОСТІЙНО ДІЮЧОГО ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ  
ПРИ АСОЦІАЦІЇ «ЦЕНТР КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ»  
(нова редакція)**

## **РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

### **Стаття 1. Постійно діючий третейський суд при Асоціації “Центр комерційного арбітражу”**

1. Постійно діючий третейський суд при Асоціації “Центр комерційного арбітражу” (надалі – Постійно діючий третейський суд) є недержавним незалежним постійно діючим третейським судом, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про третейські суди».
2. Юридичні та/або фізичні особи мають право передати на розгляд третейському суду будь-який спір, який виникає з цивільних чи господарських правовідносин, крім випадків передбачених законом.

### **Стаття 2. Регламент та його застосування**

1. Третейський розгляд справ у Постійно діючому третейському суді здійснюється відповідно до його Регламенту, який затверджується Загальними зборами учасників Асоціації “Центр комерційного арбітражу” (надалі – Регламент).
2. Цей Регламент розроблений відповідно до Закону України «Про третейські суди» та визначає порядок і правила вирішення спорів у Постійно діючому третейському суді при Асоціації “Центр комерційного арбітражу”.
3. Якщо сторони домоглися про передачу спору до Постійно діючого третейського суду, вони за замовчуванням (*ipsofacto*) вважаються такими, що погодилися письмово на застосування Регламенту.
4. У всіх випадках, коли сторони домоглися про розгляд спору відповідно до цього Регламенту, але не зазначили або неточно/неповно зазначили повне найменування Постійно діючого третейського суду, вважається, що сторони погодилися на передачу спору на розгляд до Постійно діючого третейського суду при Асоціації “Центр комерційного арбітражу”.
5. У цьому Регламенті наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

третейська угода - угода юридичних та/або фізичних осіб про передачу спору на вирішення третейським судом;

третейський суд - третейський суддя, призначений сторонами у погодженому ними порядку або відповідно до цього Регламенту для вирішення конкретного спору;

третейський розгляд - процес вирішення спору та прийняття третейським судом рішення у справі;

сторони третейського розгляду (сторони) - позивач та відповідач. Позивачами є юридичні та/або фізичні особи, які пред'явили позов про захист своїх порушених чи оспорюваних прав або охоронюваних законом інтересів. Відповідачами є юридичні та/або фізичні особи, яким пред'ялено позовні вимоги.

6. З усіх питань, прямо не врегульованих цим Регламентом, Постійно діючий третейський суд, третейські судді, сторони, треті особи, а також інші особи, які беруть участь в третейському розгляді (експерти, перекладачі, свідки), повинні діяти сумлінно, у дусі його положень та докладати усіх розумних зусиль задля забезпечення справедливого, швидкого та економного завершення третейського розгляду і можливості виконання третейського рішення.

### **Стаття 3. Законодавство про третейське вирішення спорів**

1. Третейський суд вирішує спори на підставі Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів і міжнародних договорів України.

2. У випадках, передбачених законом або міжнародним договором України, третейський суд застосовує норми права інших держав.

3. У разі відсутності законодавства, що регулює певні спірні відносини, третейський суд застосовує законодавство, яке регулює подібні відносини, а за відсутності такого - аналогію права чи керується торговими та іншими звичаями, якщо вони за своїм характером та змістом властиві таким спірним відносинам.

#### **Стаття 4. Правові підстави для передачі спору на розгляд до Постійно діючого третейського суду. Третейська угода**

1. Постійно діючий третейський суд приймає до свого розгляду спори за наявності письмової угоди (домовленості) між сторонами про передачу йому усіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між сторонами у зв'язку із будь-якими конкретними правовідносинами незалежно від того, мають вони договірний характер чи ні. Третейська уода може бути укладена у вигляді третейського застереження в договорі (контракті) або у вигляді окремої угоди.

2. Третейська уода укладається у письмовій формі і має містити відомості про найменування сторін та їх місцезнаходження, предмет спору, місце і дату укладення угоди. Уода вважається укладеною у письмовій формі, в тому числі електронній, якщо вона міститься в документі, підписаному сторонами, (в тому числі за допомогою кваліфікованого електронного підпису) або укладена шляхом обміну листами, електронними повідомленнями, якщо інформація, яка міститься у них, доступна для подальшого використання, повідомленнями по телетайпу, телеграфу, факсу або з використанням інших засобів зв'язку, що забезпечують фіксацію такої угоди, а також шляхом обміну позовною заявою та відзивом на позов, у яких одна із сторін стверджує про наявність третейської угоди, а інша проти цього не заперечує. Посилання у договорі на документ, який містить третейське застереження, є третейською угодою за умови, що договір укладено у письмовій формі і це посилання є таким, що робить згадане застереження частиною договору.

3. Третейське застереження, що є частиною договору, повинно трактуватися як уода, яка не залежить від інших умов договору. Місце і дата укладання такого договору, є місцем і датою укладання третейської угоди. Реквізити сторін, що зазначені в такому договорі, є реквізитами сторін третейської угоди.

4. Недійсність окремих положень договору, контракту, що містить третейське застереження, не тягне за собою недійсність такого третейського застереження.

5. Якщо сторони не домоглися про інше при передачі спору до Постійно діючого третейського суду, а також при вказівці у третейській уоді на Постійно діючий третейський суд, цей Регламент розглядається як невід'ємна частина третейської угоди.

6. За будь-яких обставин у разі суперечності третейської угоди з цим Регламентом застосовуються положення Регламенту.

7. Питання про наявність правових підстав для подання позову до Постійно діючого третейського суду вирішує голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду при відкритті третейського провадження. Якщо очевидно, що розгляд поданого позову не належить до компетенції Постійно діючого третейського суду, позовні матеріали повертаються без розгляду.

## **Стаття 5. Третейська угода і правонаступництво сторін**

1. Якщо третейська угода укладена у вигляді третейського застереження, то вона вважається невід'ємною частиною договору (контракту) і стосовно неї діють такі самі правила правонаступництва, що й до договору (контракту) в цілому.
2. Якщо третейська угода укладена у вигляді окремої угоди, то у разі заміни кредитора у зобов'язанні він повинен повідомити нового кредитора про її існування. Зміна третейської угоди у такому випадку можлива лише за умови явно вираженої згоди іншої (інших) сторони (сторін) угоди.
3. У разі смерті або оголошення фізичної особи померлою, припинення юридичної особи шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення), заміни кредитора чи боржника в зобов'язанні, а також в інших випадках заміни особи у відносинах, щодо яких виник спір, після відкриття провадження у справі голова Постійно діючого третейського суду або третейський суд залучає до участі у справі правонаступника відповідного учасника.
4. Усі дії, вчинені під час третейського розгляду до вступу у справу правонаступника, обов'язкові для нього так само, як вони були обов'язкові для особи, яку правонаступник замінив.
5. Про заміну або про відмову в заміні учасника справи його правонаступником голова Постійно діючого третейського суду або третейський суд постановляє ухвалу.

## **Стаття 6. Підвідомчість постійно діючого третейського суду**

1. На розгляд до Постійно діючого третейського суду в порядку, передбаченому цим Регламентом, може бути передано будь-який спір, який виник з цивільних чи господарських правовідносин, крім випадків, передбачених Законом України «Про третейські суди» та іншими законодавчими актами.
2. Спір може бути переданий на розгляд до Постійно діючого третейського суду за наявності між сторонами третейської угоди, яка відповідає вимогам Закону України «Про третейські суди» і цьому Регламенту.
3. На розгляд до Постійно діючого третейського суду спір може бути переданий до прийняття судом загальної юрисдикції рішення у спорі між тими самими сторонами, з того самого предмета і з тих самих підстав.

## **Стаття 7. Місце третейського розгляду**

1. Місцем третейського розгляду є місцезнаходження Постійно діючого третейського суду.
2. Сторони можуть домовитися про проведення третейського розгляду поза місцем знаходження Постійно діючого третейського суду. У такому разі всі додаткові витрати, пов'язані з проведенням розгляду, покладаються на сторони.

## **Стаття 8. Мова третейського розгляду**

1. Третейський розгляд здійснюється українською мовою.
2. Вимога щодо мови стосується будь-якої письмової заяви чи іншого документа, що подається стороною, будь-якого засідання третейського суду, будь-якого рішення чи ухвали третейського суду та будь-якого листа, що надсилається стороні Постійно діючим третейським судом.

3. Сторона, яка надає документи чи письмові докази іншою мовою, ніж мова третейського розгляду, повинна забезпечити їх переклад українською мовою.

4. За письмовим клопотанням сторони третейський розгляд може здійснюватися за участю перекладача. Питання про участь перекладача у третейському розгляді вирішується третейським судом. На прохання сторони та за її рахунок Постійно діючий третейський суд може забезпечити сторону послугами перекладача під час третейського розгляду.

## **Стаття 9. Гласність третейського розгляду**

1. Третейський розгляд здійснюється відкрито.

2. У разі коли проти відкритого третейського розгляду висунуто хоча б однією стороною заперечення з мотивів додержання та збереження комерційної або банківської таємниці чи забезпечення конфіденційності інформації, справа розглядається у закритому засіданні.

## **Стаття 10. Конфіденційність**

1. Відомості, пов'язані з третейським розглядом справи, є конфіденційними.

2. Голова Постійно діючого третейського суду, його заступники, третейські судді та відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду не вправі розголошувати відомості, що стали їм відомі під час третейського розгляду, без згоди сторін або їх правонаступників. Забороняється вимагати від третейського судді надання документів, відомостей та інформації, якими він володіє у зв'язку з третейським розглядом справи, крім випадків, передбачених законами України.

3. Надання відомостей щодо спорів, переданих на розгляд до Постійно діючого третейського суду, допускається лише на письмовий запит компетентних органів у випадках та з підстав, передбачених законами України.

## **Стаття 11. Учасники третейського розгляду**

1. Учасниками третейського розгляду є сторони, їх представники, треті особи, свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі.

2. Сторони можуть вести свої справи у Постійно діючому третейському суді та брати участь у третейському розгляді як безпосередньо, так і через належним чином уповноважених представників. Повноваження представника повинні бути підтвержені належним чином оформленою довіреністю або договором.

3. Позов може бути поданий спільно кількома позивачами або до кількох відповідачів.

## **Стаття 12. Треті особи**

1. Питання щодо участі у третейському розгляді третіх осіб вирішується третейським судом на підставі письмового вмотивованого клопотання сторін або однієї із них.

2. Клопотання про залучення третіх осіб до третейського розгляду повинне бути подано до закінчення строку подання відзвіту на позовну заяву.

3. Участь третіх осіб у третейському розгляді допускається тільки за їх згодою та за згодою іншої сторони. Згода на участь у третейському розгляді третіх осіб повинна бути виражена у письмовій формі.

4. Інформаційне забезпечення третьої особи покладається на сторону, яка клопотала про її залучення.

### **Стаття 13. Загальні засади третейського розгляду. Процесуальні права сторін**

1. Третейський розгляд здійснюється на засадах змагальності та рівності сторін.

2. Третейський суд під час розгляду справи повинен забезпечити рівні можливості та свободу сторонам у наданні ними доказів і у доведенні перед третейським судом іх переконливості.

3. Сторони мають право:

- 1) призначити третейського суддю відповідно до третейської угоди та цього Регламенту;
- 2) ознайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії;
- 3) брати участь у засіданнях третейського суду;
- 4) надавати докази та брати участь у їх дослідженні;
- 5) заявляти клопотання, надавати письмові та усні пояснення з питань, що виникають під час третейського розгляду;
- 6) заперечувати проти клопотань і доводів інших учасників розгляду;
- 7) заявляти відвід третейському судді, експерту, спеціалісту;
- 8) користуватися іншими процесуальними правами відповідно до третейської угоди та цього Регламенту.

4. Позивач протягом третейського розгляду, але до оголошення третейським судом про завершення третейського розгляду справи, вправі змінити чи доповнити свої позовні вимоги за умови, що змінені позовні вимоги охоплюються третейською угодою. Відповідач у зазначеній період вправі змінити чи доповнити свої заперечення щодо позову.

5. Сторони можуть укласти мирову угоду на будь-якій стадії третейського розгляду, але до оголошення третейським судом про завершення третейського розгляду.

6. Сторони зобов'язані сумлінно користуватися наданими їм процесуальними правами та не допускати зловживання ними, виявляти взаємну повагу до прав іншої сторони та дотримуватися передбачених цим Регламентом строків, а також строків, установлених третейським судом та головою Постійно діючого третейського суду.

### **РОЗДІЛ II. ПОДАННЯ ТА НАДСИЛАННЯ ДОКУМЕНТІВ В МЕЖАХ ТРЕТЕЙСЬКОГО РОЗГЛЯДУ**

#### **Стаття 14. Надсилання або передача позовної заяви відповідачу**

1. Позивач повинен додати до позовної заяви її копії та копії всіх документів, що додаються до неї, відповідно до кількості відповідачів. Відповідельний секретар Постійно діючого третейського суду має право запропонувати позивачу додатково надати вказані документи в електронній формі.

2. Така документація направляється відповідачу Постійно діючим третейським судом не пізніше трьох днів з дати відкриття третейського провадження.

3. Своєчасне надсилання або передача документації, пов'язаної з відкриттям третейського провадження, забезпечується відповідальним секретарем Постійно діючого третейського суду.
4. Усі інші документи, що подаються однією із сторін до Постійно діючого третейського суду, того ж дня повинні бути надіслані або передані іншій стороні у спосіб, що передбачає фіксацію надсилання/отримання таких документів.

### **Стаття 15. Надсилання або передача документації сторонами**

1. Копії документів, що надаються сторонами Постійно діючому третейському суду, одночасно направляються (надаються) іншим учасникам справи. У разі ненадання доказів надсилання (передачі) такої документації іншим учасникам, третейський суд вправі не взяти її до уваги під час розгляду справи.
2. Якщо сторона направляє на адресу Постійно діючого третейського суду документацію рекомендованим листом, кур'єрською поштою або у інший спосіб, у день такої відправки вона зобов'язана повідомити про направлення такої документації електронною поштою на адресу Постійно діючого третейського суду: arbitrage.cac@gmail.com

У разі недотримання цієї вимоги документація вважається направленою не належним чином, та може бути не врахованою під час розгляду справи.

### **Стаття 16. Надсилання або передача документації третейським судом**

1. Своєчасне надсилання або передача сторонам усіх документів у справі, направлення або передача яких покладається на Постійно діючий третейський суд, забезпечуються відповідальним секретарем Постійно діючого третейського суду.
2. Відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду здійснює листування та надсилає документи за адресою сторони чи її представника, якщо про це є письмове клопотання сторони. Документи, надіслані та вручені представнику сторони, вважаються такими, що вручені стороні.
3. Сторони зобов'язані невідкладно повідомити Постійно діючий третейський суд про зміну своєї адреси у спосіб, що передбачає фіксацію надходження такого повідомлення.
4. Позовна заява та додатки до неї, судове повідомлення, рішення, ухвала третейського суду надсилаються сторонам рекомендованим листом або кур'єрською поштою, або вручаються стороні (її повноважному представнику) особисто під розписку.

Ці документи можуть бути надіслані сторонам в електронній формі за допомогою електронної пошти (електронний документообіг), в разі, якщо про це домовились сторони, з зазначенням електронних адрес для отримання кореспонденції. Усі інші документи та повідомлення можуть надсилятися звичайним листом, передаватися факсимільним зв'язком чи електронною поштою, вручатися стороні (її представнику) особисто під розписку.

5. Електронна документація Постійно діючого третейського суду, яка направляється сторонам електронною поштою скріплюється електронним підписом особи, правомочної на підписання такої документації.

У разі використання Постійно діючим третейським судом електронного документообігу, паперова документація сторін направляється Постійно діючим третейським судом електронною поштою у відсканованому вигляді.

Документація, яку Постійно діючий третейський суд направляє електронною поштою вважається такою, що отримана стороною протягом трьох днів з дати її відправки.

6. Будь-яке письмове повідомлення (окрім надісланих за допомогою електронної пошти) вважається отриманим, якщо воно доставлене стороні (її повноважному представнику) особисто або за її постійним місцем проживання (місцезнаходженням) або поштовою адресою. Якщо останні не можуть бути встановлені шляхом розумного наведення довідок, письмове повідомлення вважається отриманим стороною, якщо воно надіслане за останнім відомим місцезнаходженням, постійним місцем проживання або поштовою адресою рекомендованім листом або будь-яким іншим способом, що передбачає реєстрацію спроби доставки цього повідомлення.

Повідомлення вважається отриманим стороною в день його вручення.

Повідомлення вважається отриманим також у разі, якщо сторона не з'явилася за отриманням повідомлення більш ніж п'ять днів з моменту його доставки до поштового відділення або відмовилася від його отримання, відсутня за місцезнаходженням тощо.

7. З метою уникнення зловживань учасниками третейського розгляду у процедурі інформаційного забезпечення та для підтвердження або спростування факту отримання (направлення) інформації учасником, відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду наділений повноваженнями комунікації з учасниками третейського розгляду будь-якими засобами зв'язку. У разі виникнення потреби, результати такої комунікації оформлюються протоколом, який ведеться відповідальним секретарем Постійно діючого третейського суду. Такий протокол підписується відповідальним секретарем Постійно діючого третейського суду та приєднується до матеріалів справи.

## **Стаття 17. Сроки**

1. Строк третейського розгляду не повинен перевищувати 60 календарних днів з дня формування третейського суду. У разі необхідності, обумовленої об'єктивними та поважними причинами, зазначений строк може бути продовжений не більш як на 60 календарних днів третейським судом, який розглядає справу. У випадку особливої складності справи строк третейського розгляду може бути подовжено на більший строк головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду за зверненням Третейського суду, але не більше ніж на 90 календарних днів. За згодою сторін голова або заступником голови Постійно діючого третейського суду може подовжити строк третейського розгляду без врахування вищеперечислених обмежень на більший термін. Про продовження строку третейського розгляду постановляється ухвала.

2. Сроки, передбачені цим Регламентом, а також строки, встановлені третейським судом та головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду, обчислюються в календарних днях, а їх перебіг починається з дня, наступного після дати, коли повідомлення вважається отриманим стороною (її представником) відповідно до абзацу третього частини п'ятої та частини шостої статті 16 цього Регламенту.

3. Якщо останній день строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день. Останній день строку триває до 24-ї години, але коли в цей строк слід вчинити процесуальні дії у Постійно діючому третейському суді, де робочий час обмежується режимом роботи Асоціації “Центр комерційного арбітражу”, строк закінчується в момент закінчення робочого дня у Постійно діючому третейському суді.

4. Для цілей обчислення дотримання строків на вчинення процесуальних дій будь-яке повідомлення сторони розглядається як відправлене нею в строк, якщо воно було подано безпосередньо до Постійно діючого третейського суду або передано підприємству поштового зв'язку для доставки до закінчення відповідного строку.

## **Стаття 18. Витрати, пов'язані з третейським розглядом**

1. При поданні позовної заяви до Постійно діючого третейського суду позивач зобов'язаний сплатити реєстраційний збір. До сплати реєстраційного збору позов не вважається поданим. Сплачений реєстраційний збір поверненню не підлягає.
2. Склад та розмір витрат, пов'язаних з третейським розглядом, порядок їх сплати і розподілу між сторонами, а також порядок покриття інших витрат, пов'язаних з третейським розглядом, визначається Положенням про витрати, пов'язані з третейським розглядом у Постійно діючому третейському суді при Асоціації "Центр комерційного арбітражу", яке є невід'ємною частиною цього Регламенту (додаток 1).
3. По кожній прийнятій до провадження у Постійно діючому третейському суді справі позивач зобов'язаний сплатити третейський збір, до суми якого зараховується сплачений позивачем реєстраційний збір.
4. Порушення порядку та строку сплати третейського збору та відшкодування витрат Постійно діючого третейського суду може бути підставою для припинення третейського розгляду. Ухвала про припинення третейського розгляду у справі в таких випадках виноситься головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду.

## **Стаття 19. Порядок здійснення діловодства**

1. Правила організації роботи з документами у Постійно діючому третейському суді визначаються Порядком здійснення діловодства у Постійно діючому третейському суді при Асоціації "Центр комерційного арбітражу".

## **РОЗДІЛ III. ВІДКРИТТЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО ПРОВАДЖЕННЯ**

### **Стаття 20. Подання позовної заяви. Ухвала про відкриття третейського провадження**

1. Сторона, яка бажає розпочати третейський розгляд, подає до Постійно діючого третейського суду позовну заяву. Днем подання позовної заяви вважається день її надходження до Постійно діючого третейського суду, про що у той самий день робиться відповідний запис у журналі реєстрації вхідних документів.
2. Позовна заявя вважається оформленою належним чином, якщо вона за формою і змістом відповідає вимогам, передбаченим цим Регламентом.
3. Датою подання позовної заяви вважається дата її вручення Постійно діючому третейському суду, при відправці позовної заяви поштою – дата штемпеля поштового відомства місця відправлення на конверті, при експрес-доставці – дата накладної.
4. Позов може бути поданий кількома позивачами або до кількох відповідачів.
5. Третейське провадження відкривається ухвалою голови або заступника голови Постійно діючого третейського суду після подання до Постійно діючого третейського суду оформленої належним чином позовної заяви, оплаченої реєстраційним збором відповідно до цього Регламенту.
6. Ухвала про відкриття третейського провадження постановляється протягом трьох днів з дня надходження позовної заяви. Ухвала про відкриття третейського провадження надсилається сторонам або вручається під розписку їх представникам протягом трьох днів з дня її постановлення.

## **Стаття 21. Форма і зміст позовної заяви**

1. Позовна заява подається у письмовій формі. У позовній заяві повинні бути зазначені:

- 1) найменування Постійно діючого третейського суду;
- 2) дата складення позовної заяви;
- 3) повне найменування і місцезнаходження сторін - юридичних осіб та/або прізвище, ім'я, по батькові, місця проживання сторін - фізичних осіб, засоби зв'язку (телефон, факс, електронна адреса), ідентифікаційний податковий номер;
- 4) відомості про представника позивача, якщо такий є, його поштову адресу, номер телефону, факсу, адресу електронної пошти;
- 5) ціна позову;
- 6) обґрунтування компетенції Постійно діючого третейського суду з посиланням на укладену сторонами третейську угоду;
- 7) підтвердження вжиття заходів з метою дотримання процедур досудового врегулювання спору, якщо ці процедури передбачені третейською угодою;
- 8) вимоги позивача;
- 9) фактичні обставини, на яких ґрунтуються позов;
- 10) докази, що підтверджують позов;
- 11) розрахунок сум, що стягаються чи оспорюються;
- 12) перелік документів та інших матеріалів, що додаються до позовної заяви.

2. Позовна заява повинна бути підписана повноважною особою з посиланням на документ, що підтверджує її повноваження.

3. До позовної заяви додаються документи, що підтверджують:

- 1) укладення сторонами третейської угоди;
- 2) обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги;
- 3) повноваження особи, яка підписала позовну заяву (представника позивача);
- 4) сплату реєстраційного збору.

4. У позовній заяві позивач може посилатися на документи або інші докази, які він надасть Постійно діючому третейському суду згодом.

## **Стаття 22. Ціна позову**

1. У позовних заявах про стягнення грошових коштів ціна позову визначається стягуваною сумаю. У позовних заявах про спонукання до вчинення дії або до утримання від вчинення дії, про витребування майна ціна позову визначається ціною майнового інтересу позивача, яка зазначається позивачем.

2. Ціна позову визначається:

- 1) у позовах про стягнення грошей – стягуваною сумаю, а при стягненні процентів, що продовжують нараховуватися, – сумаю, обчисленою на дату подання позову;
- 2) у позовах про витребування майна – вартістю цього майна;
- 3) у позовах про визнання або перетворення правовідношення – вартістю предмета правовідношення на дату подання позову;
- 4) у позовах про певну дію або бездіяльність – на основі наявних даних про майнові інтереси позивача.

3. Якщо позовна заява містить кілька позових вимог, розмір кожної позової вимоги повинен бути зазначений окремо. При цьому ціна позову визначається загальною сумою усіх позових вимог.

4. Позивач зобов'язаний зазначити у позовній заяві ціну позову також у тому разі, коли його позовні вимоги або їх частина мають негрошовий характер.

5. У ціну позову не включаються вимоги про відшкодування третейського збору та витрат, а також витрат сторін, пов'язаних з їх участю в третейському розгляді.

6. Якщо у позовній заяві неправильно визначена ціна позову, голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду визначає ціну позову відповідно до поданих документів, про що зазначає в ухвалі про відкриття третейського провадження, та за необхідності встановлює позивачу строк для сплати третейського збору відповідно до ціни позову.

### **Стаття 23. Реєстраційний збір**

1. Позивач зобов'язаний при поданні позової заяви сплатити реєстраційний збір у розмірі, передбаченому Положенням про витрати, пов'язані з третейським розглядом у Постійно діючому третейському суді. До сплати реєстраційного збору позовна заява не вважається поданою.

2. Реєстраційний збір не повертається та зараховується до суми третейського збору, що сплачується позивачем відповідно до цього Регламенту.

### **Стаття 24. Усунення недоліків позової заяви**

1. У разі коли позовна заява подана без дотримання вимог, передбачених цим Регламентом, голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду пропонує позивачу усунути виявлені недоліки протягом десяти днів з дня отримання ним відповідної ухвали.

2. Якщо позовна заява містить вимоги, що випливають з кількох договорів (контрактів), вона приймається до розгляду тільки за наявності третейської угоди, яка охоплює такі вимоги, і за умови, що виконання зобов'язань за згаданими договорами (контрактами) не можна роз'єднати в окремі позови. За інших умов голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду пропонує позивачу роз'єднати позовні вимоги та подати окремі позови по кожному з договорів (контрактів) окремо.

3. До усунення недоліків позовна заява залишається без руху. У разі невиконання позивачем пропозиції про усунення недоліків позової заяви в установлений строк вона залишається без розгляду та повертається позивачу разом з доданими до неї документами за рішенням голови чи заступника голови Постійно діючого третейського суду. Таке рішення не позбавляє позивача права подати позовну заяву з аналогічними вимогами пізніше.

## **Стаття 25. Вирішення питання про компетенцію під час відкриття третейського провадження**

1. Під час відкриття третейського провадження голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду відповідно до укладеної сторонами третейської угоди та цього Регламенту вирішує питання про наявність чи відсутність у Постійно діючого третейського суду компетенції для розгляду конкретної справи.
2. Якщо голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду дійде висновку про відсутність або недійсність третейської угоди він відмовляє у відкритті третейського провадження, про що постановляє мотивовану ухвалу, яка надсилається сторонам. При цьому заявнику разом з ухвалою повертаються позовні матеріали. Сплачений заявником реєстраційний збір поверненню не підлягає.
3. В усіх інших випадках питання про компетенцію вирішується третейським судом.

## **Стаття 26. Зміст ухвали про відкриття третейського провадження**

1. В ухвалі про відкриття третейського провадження зазначаються:
  - 1) номер справи;
  - 2) дата постановлення ухвали;
  - 3) найменування сторін;
  - 4) підстави відкриття третейського провадження у справі;
  - 5) ціна позову та предмет спору;
  - 6) сума третейського збору, яку позивачу необхідно сплатити на рахунок Асоціації “Центр комерційного арбітражу”, та строк його сплати;
  - 7) вимога, у разі потреби, надати додаткові документи не пізніше десяти днів з дня отримання ухвали;
  - 8) якщо позивач при поданні позову не повідомив Постійно діючий третейський суд про ім'я та прізвище погодженого з відповідачем третейського судді (якщо така кандидатура не була погоджена сторонами в третейській угоді), голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду пропонує сторонам домовитись про призначення ними третейського судді відповідно до цього Регламенту із зазначенням строку, в який сторони повинні повідомити його ім'я і прізвище Постійно діючому третейському суду;
  - 9) пропозиція відповідачу подати Постійно діючому третейському суду відзив на позовну заяву і документи, що підтверджують заперечення проти позову, із зазначенням строку їх подання.
2. Відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду не пізніше трьох днів після винесення ухвали про відкриття третейського провадження надсилає її сторонам. Разом з ухвалою про відкриття третейського провадження відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду надсилає сторонам повідомлення про електронну адресу, де розміщені такі документи:
  - 1) Положення про Постійно діючий третейський суд при Асоціації “Центр комерційного арбітражу”;
  - 2) Регламент Постійно діючого третейського суду при Асоціації “Центр комерційного арбітражу”;

3) Список третейських суддів Постійно діючого третейського суду при Асоціації "Центр комерційного арбітражу".

3. Відповідачу разом з ухвалою про відкриття третейського провадження надсилаються також копії позовної заяви та доданих до неї документів.

## **Стаття 27. Третейський збір та наслідки його несплати**

1. Позивач зобов'язаний сплатити на рахунок Асоціації "Центр комерційного арбітражу" третейський збір у сумі та у строк, зазначені в ухвалі про відкриття третейського провадження. Сума третейського збору, що підлягає сплаті, визначається відповідно до Положення про витрати, пов'язані з третейським розглядом у Постійно діючому третейському суді.

2. У разі несплати позивачем третейського збору у визначеному розмірі та в установлений строк провадження у справі припиняється ухвалою голови Постійно діючого третейського суду, а позовна заява разом з доданими до неї документами повертається позивачу.

3. Срок сплати третейського збору може бути продовжений за мотивованою заявкою позивача на розумний період головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду, якщо він визнає поважними причини несплати збору.

4. Контроль за сплатою третейського збору здійснює відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду.

## **Стаття 28. Відзив на позовну заяву**

1. У відзвів на позовну заяву зазначаються:

1) повне найменування позивача - юридичної особи та/або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, місцезнаходження юридичної особи/місця проживання позивача - фізичної особи, ідентифікаційний податковий номер.

2) повне найменування відповідача, його місцезнаходження (місце проживання), ідентифікаційний податковий номер, поштову адресу, номер телефону, факсу, адресу електронної пошти;

3) відомості про представника відповідача, якщо такий є, його поштову адресу, номер телефону, факсу, адресу електронної пошти;

4) номер справи;

5) заява відповідача про визнання або заперечення проти позову;

6) виклад фактичних обставин, на яких ґрунтуються позиція відповідача;

7) докази, які підтверджують ці обставини;

8) перелік документів та інших доказів, що додаються до відзвіву на позовну заяву.

2. Відзив на позовну заяву повинен бути підписаний повноважною особою з документальним підтвердженням її повноважень.

3. До відзвіву додаються документи, що підтверджують:

- 1) обставини, на яких ґрунтуються заперечення відповідача;
  - 2) повноваження особи, яка підписала відзив на позовну заяву (представника відповідача);
  - 3) докази його направлення іншим сторонам справи.
4. Відзив на позовну заяву подається у строк встановлений в ухвалі про відкриття третейського провадження, який не може перевищувати десяти днів з дня отримання відповідачем такої ухвали. Позивач має право надати відповідь на відзив.
5. Якщо відповідач не подав відзив на позовну заяву у строк, визначений ухвалою про відкриття третейського провадження, третейський розгляд продовжується на підставі наявних у справі доказів. При цьому неподання відповідачем відзиву не може розцінюватися саме по собі як визнання вимог позивача.

## **Стаття 29. Зустрічний позов**

1. У строк, зазначений в частині четвертій статті 28 цього Регламенту, відповідач вправі подати зустрічний позов для спільного розгляду з первісним позовом, якщо такий позов є підвідомчим третейському суду і обидва позови взаємно пов'язані та їх спільний розгляд є доцільним, зокрема коли вони випливають з одних і тих самих правовідносин або коли вимоги за ними можуть зараховуватися і якщо вони охоплюються:
  - однією третейською угодою нарівні з вимогами за первісним позовом; або
  - іншою третейською угодою, що передбачає передачу спорів до Постійно діючого третейського суду і є сумісною з першою третейською угодою за своїм змістом, а також якщо такий зустрічний позов або вимога пов'язані з первісним позовом у матеріально-правовому відношенні.
2. Зустрічний позов має відповідати вимогам, передбаченим статтею 21 цього Регламенту.
3. Сторона, яка подає зустрічний позов, зобов'язана сплатити третейський збір відповідно до Положення про витрати, пов'язані з третейським розглядом у Постійно діючому третейському суді. У разі несплати третейського збору зустрічний позов залишається без розгляду, про що постановляється ухвала, і повертається стороні.
4. Стороні, до якої пред'явлено зустрічний позов, повинна бути надана можливість подати відзив на зустрічний позов. Якщо сторона, до якої пред'явлено зустрічний позов, не подає відзив у визначений строк, третейський розгляд продовжується на підставі наявних у справі доказів. При цьому неподання відзиву на зустрічний позов не може розцінюватися саме по собі як визнання наведених у ньому вимог.

## **РОЗДІЛ IV. ФОРМУВАННЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ**

### **Стаття 30. Склад третейського суду**

1. Третейський суд формується шляхом призначення третейського судді виключно зі Списку третейських суддів Постійно діючого третейського суду.

### **Стаття 31. Порядок призначення третейського судді**

1. Якщо сторони не визначили кандидатуру третейського судді в третейській угоді, третейський суддя призначається сторонами у строк, визначений ухвалою про відкриття третейського провадження.
2. Якщо сторони у визначений строк не призначать третейського суддю, третейський розгляд здійснюється головою Постійно діючого третейського суду (призначення за посадою), або призначеним ним третейським суддею. Про призначення третейського судді голова Постійно діючого третейського суду виносить відповідну ухвалу.
3. Третейським суддею може бути призначена особа, яка прямо чи опосередковано не заінтересована в результаті вирішення спору, а також має визначені сторонами знання, досвід, ділові та моральні якості, необхідні для вирішення спору. Третейський суддя є незалежним, об'єктивним і неупередженим при виконанні своїх обов'язків. Третейський суддя, призначений відповідно до цього Регламенту, не є представником сторін.
4. Особа, яка має намір погодитися на призначення її третейським суддею, повинна до свого призначення підписати та надати відповідальному секретарю Постійно діючого третейського суду заяву про:

- 1) її неупередженість та незалежність;
- 2) готовність та наявність достатнього часу для участі у третейському розгляді;
- 3) згоду та прийняття повноважень третейського судді;
- 4) дотримання цього Регламенту.

У разі виконання головою Постійно діючого третейського суду повноважень третейського судді у справі, надання такої згоди не вимагається.

5. Питання щодо одержання згоди та прийняття повноважень третейського судді сторони повинні вирішувати виключно через відповідального секретаря Постійно діючого третейського суду.

### **Стаття 32. Припинення повноважень третейського судді у справі**

1. Повноваження третейського судді у справі припиняються:
  - 1) у разі відводу чи самовідводу третейського судді відповідно до цього Регламенту;
  - 2) у разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;
  - 3) у разі набрання законної сили судовим рішенням про визнання його обмежено діездатним чи недіездатним;
  - 4) у разі смерті, визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим рішенням суду, що набрало законної сили;
  - 5) після ухвалення ним рішення у справі;
  - 6) у разі виключення третейського судді із Списку третейських суддів Постійно діючого третейського суду.
2. Повноваження третейського судді у справі поновлюються у випадках передбачених цим Регламентом.

### **Стаття 33. Підстави відводу чи самовідводу третейського судді**

1. Третейський суддя не може брати участі у розгляді справи, а після його призначення підлягає відводу чи самовідводу:

- 1) якщо він особисто чи опосередковано заінтересований у результаті розгляду справи;
- 2) якщо він є родичем однієї із сторін або інших осіб, які беруть участь у справі, або перебуває з такими особами в особливих стосунках;
- 3) на його прохання або за спільним рішенням сторін;
- 4) у разі встановлення стороною обставин, які дають їй підстави вважати упередженим або необ'єктивним ставлення третейського судді до справи, про яке сторона дізналася після його призначення;
- 5) у разі тривалого, більш як 30 календарних днів з дня призначення, невиконання ним обов'язків третейського судді;
- 6) якщо він не має кваліфікації, обумовленої угодою сторін;
- 7) у разі виявлення його невідповідності вимогам, установленим статтею 18 Закону України «Про третейські суди»;
- 8) якщо третейський суддя бере участь у вирішенні спору, який прямо чи опосередковано пов'язаний з виконанням ним службових повноважень, наданих державою.

2. Жодна особа не може бути третейським суддею у справі, у якій вона раніше брала участь як третейський суддя, але була відведена чи заявила самовідвід, як сторона, представник сторони або в будь-якій іншій якості.

### **Стаття 34. Порядок відводу чи самовідводу третейського судді**

1. У разі звернення до особи, включеної до Списку третейських суддів, за отриманням згоди на призначення її третейським суддею у конкретній справі, така особа повинна повідомити про наявність обставин, які є підставами для її відводу відповідно до статті 33 цього Регламенту.

2. Третейський суддя повинен без зволікання повідомити сторони про підстави його відводу чи самовідводу, зазначені у статті 33 цього Регламенту, що виники після початку третейського розгляду, чи заявити самовідвід.

3. За наявності підстав, передбачених статтею 33 цього Регламенту, сторона може заявити про відвід призначеного нею третейського судді лише у разі, коли обставини, які є підставою для відводу, стали відомі стороні після його призначення.

4. Письмова мотивована заявка сторони про відвід третейського судді (з доказами направлення іншій стороні) має бути подана до Постійно діючого третейського суду протягом п'яти днів після того, як стороні стали відомі обставини, які є підставою для відводу третейського судді. У разі пропуску встановленого строку питання про прийняття заяви про відвід третейського судді вирішується головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду залежно від причин пропуску строку, про що ним постановляється ухвала.

5. У разі коли інша сторона не погоджується з відводом третейського судді, вона має право протягом п'яти днів з дня отримання копії заяви про відвід третейського судді подати до Постійно діючого третейського суду мотивовані заперечення.

6. Якщо третейський суддя, якому заявлено відвід, сам не відмовиться від участі у розгляді справи, питання про його відвід вирішується головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду. Повноваження третейського судді вважаються припиненими з дня постановлення ухвали про задоволення відводу.

7. Питання про самовідвід третейського судді вирішується головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду на підставі мотивованої заяви третейського судді.

8. Під час розгляду заяви про відвід третейський суд продовжує третейський розгляд. Третейський суд не може ухвалити рішення доти, поки голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду не постановить ухвалу за підсумками розгляду такої заяви.

9. Якщо голова Постійно діючого третейського суду виконує повноваження третейського судді у справі, питання про його відвід вирішується президією Постійно діючого третейського суду при Асоціації "Центр комерційного арбітражу".

10. Самовідвід третейського судді або згода сторони на припинення його повноважень не повинна розцінюватися як визнання залежності та упередженості третейського судді.

### **Стаття 35. Заміна третейського судді**

1. У разі коли повноваження третейського судді припинені відповідно до цього Регламенту, інший третейський суддя призначається згідно з правилами, що застосовувалися при призначенні третейського судді, який замінюється.

2. Усі слухання у справі, що мали місце до його заміни, повинні бути проведені повторно.

### **Стаття 36. Поновлення повноважень третейського суду**

1. Поновлення повноважень третейського судді у справі ототожнюється з поновленням повноважень третейського суду.

2. Повноваження третейського судді у справі поновлюються ухвалою голови або заступника голови Постійно діючого третейського суду у разі виникнення потреби в:

- 1) прийнятті додаткового рішення щодо вимог, які були заявлені під час третейського розгляду, але не знайшли відображення у рішенні, - за заявою сторони;
- 2) роз'ясненні резолютивної частини рішення - за заявою сторони;
- 3) виправленні у рішенні описок, арифметичних помилок або будь-яких інших неточностей - з власної ініціативи третейського суду або за заявою сторони.

3. Повноваження третейського суду у справі, в якій повноваження третейського судді виконувалися головою Постійно діючого третейського суду поновлюються у разі настання обставин, передбачених частиною другою цієї статті, без постановлення такої ухвали.

4. Після виконання зазначених у цій статті процесуальних дій повноваження третейського суду припиняються.

## **РОЗДІЛ V. ТРЕТЕЙСЬКИЙ РОЗГЛЯД**

### **Стаття 37. Компетенція третейського суду**

1. Третейський суд з додержанням вимог Закону України «Про третейські суди» та цього Регламенту самостійно вирішує питання про наявність або відсутність у нього компетенції для розгляду справи.
2. Сторона має право заявити про відсутність у третейського суду компетенції стосовно переданого на вирішення спору до початку розгляду справи по суті.
3. Сторона має право заявити про перевищення третейським судом меж його компетенції, якщо в процесі третейського розгляду справи виникне питання, розгляд якого не передбачено третейською угодою або яке не може бути предметом такого розгляду відповідно до закону та цього Регламенту.
4. У випадках, передбачених частинами 2 і 3 цієї статті, третейський суд повинен відкласти розгляд справи по суті до вирішення ним питання щодо наявності у нього компетенції.
5. Якщо третейський суд дійде висновку щодо неможливості розгляду ним спору внаслідок відсутності у нього компетенції, третейський розгляд припиняється, а витрати, понесені третейським судом, відшкодовуються сторонами в рівних частках.
6. З питань наявності чи відсутності компетенції третейський суд постановляє мотивовану ухвалу.

### **Стаття 38. Перевірка стану підготовки справи до розгляду**

1. Попередню підготовку справи до третейського розгляду здійснює відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду відповідно до цього Регламенту.
2. За підсумками розгляду матеріалів справи та за умов, що третейський збір сплачено, а третейський суддя призначений, відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду передає справу голові або заступнику голови Постійно діючого третейського суду, для її подальшої передачі третейському судді у справі.
3. Третейський суд перевіряє стан підготовки справи до розгляду та у разі потреби вживає додаткових заходів з підготовки справи до розгляду, зокрема вимагає від сторін письмові пояснення, докази та інші необхідні документи.
4. У разі вживання додаткових заходів з підготовки справи до розгляду, третейський суд або за його розпорядженням відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду встановлюють строки, протягом яких ці додаткові заходи мають бути здійснені.
5. Сторони та їхні представники зобов'язані дотримуватися будь-якого процесуального заходу, вжитого третейським судом.

### **Стаття 39. Призначення справи до розгляду**

1. Третейський суд протягом п'яти днів з дня отримання матеріалів справи постановляє ухвалу про призначення справи до розгляду, у якій визначає дату, час і місце проведення засідання третейського суду, а також перелік дій, необхідних для підготовки справи до розгляду, та встановлює строки їх виконання.
2. Відповідальний секретар Постійно діючого третейського суду надсилає ухвалу про призначення справи до розгляду сторонам протягом трьох днів з дати її постановлення.

## **Стаття 40. Розгляд справи третейським судом**

1. Розгляд справи третейським судом відбувається в порядку загального або спрощеного третейського провадження.
2. В порядку загального провадження третейський суд проводить усне слухання справи, під час якого сторони можуть наводити свої доводи та міркування щодо обставин справи та наявних в матеріалах справи доказів.
3. В порядку спрощеного провадження розгляд справи відбувається на підставі письмових матеріалів наданих сторонами, без виклику сторін.
4. Рішення про розгляд справи в порядку спрощеного провадження приймається третейським судом якщо третейський суд не вбачає необхідності у наданні усних пояснень у справі та жодна з сторін не просить провести усне слухання.
5. У разі заперечення однієї із сторін щодо розгляду справи в порядку спрощеного провадження, третейський суд виносить ухвалу про розгляд справи в порядку загального провадження та призначає дату засідання. Таке заперечення має бути оформлено письмово та направлене третейському суду не пізніше трьох днів з дати отримання стороною ухвали про розгляд справи в порядку спрощеного провадження.
6. Волевиявлення сторін щодо розгляду справи в порядку спрощеного провадження може бути вираженим у третейській угоді.
7. Під час розгляду справи третейським судом можуть встановлюватися строки для надання пояснень, подання заяв, документів, доказів та вчинення інших процесуальних дій.
8. Третейський суд на початку розгляду повинен з'ясувати у сторін можливість завершення справи мировою угодою та в подальшому сприяти вирішенню спору шляхом укладення мирової угоди на всіх стадіях третейського розгляду.
9. У разі розгляду справи в загальному провадженні сторона може просити третейський суд про слухання справи за її відсутності.

## **Стаття 41. Порядок третейського розгляду**

1. Третейський суд визначає порядок третейського розгляду справи відповідно до цього Регламенту та з урахуванням угоди сторін.
2. Порушення цього Регламенту, а також порушення порядку під час третейського розгляду, зокрема невиконання розпоряджень третейського судді, є підставою для застосування до відповідних осіб таких заходів, як попередження та видалення із залу засідання третейського суду.
3. Протокол засідання третейського суду ведеться, якщо це передбачено угодою сторін або з ініціативи третейського суду під час розгляду особливо складних справ. Ведення протоколу засідання третейського суду здійснює третейський суддя.
4. У разі коли це передбачено угодою сторін, або за рішенням третейського суду протокол веде секретар третейського розгляду, який призначається третейським судом.
5. У протоколі засідання третейського суду зазначаються:
  - 1) дата та місце розгляду справи;

- 2) прізвища, ім'я та по батькові третейського судді та секретаря третейського розгляду (у разі його призначення);
- 3) суть спору;
- 4) найменування сторін, їхніх представників, свідків, експертів, інших осіб, які беруть участь у розгляді справи;
- 5) заяви та клопотання сторін;
- 6) вказівки та вимоги до сторін, висунуті третейським судом;
- 7) розклад засідань третейського суду;
- 8) зміст пояснень сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;
- 9) докази, подані під час третейського розгляду, та відомості про їх огляд;
- 10) витрати, понесені сторонами.

Протокол підписується третейським суддею та секретарем (у разі його призначення).

6. Будь-яка із сторін має право заявити про відвід секретаря третейського розгляду, якщо існують обставини, що викликають обґрунтовані сумніви стосовно його незалежності чи неупередженості. Питання про відвід секретаря третейського розгляду вирішується третейським судом. За підсумками розгляду заяви про відвід секретаря третейський суд постановляє ухвалу.

7. У разі припинення повноважень секретаря третейського розгляду, призначення іншої особи секретарем третейського розгляду здійснюється за правилами, що застосовувалися при призначенні особи, яка замінюється.

#### **Стаття 42. Участь у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції**

1. Третейський суд з власної ініціативи або за клопотанням участника третейського розгляду може постановити ухвалу про його участь у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції, зокрема у разі коли його явка в засідання третейського суду визнана судом обов'язковою.

2. Клопотання про участь у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції може бути подано не пізніше як за п'ять днів до дня проведення засідання третейського суду. Учасник третейського розгляду може клопотати про участь у режимі відеоконференції в одному або кількох судових засіданнях чи протягом всього розгляду справи.

3. Третейський суд, враховуючи обставини справи та характер спірних правовідносин, може відмовити учаснику третейського розгляду в задоволенні клопотання про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення третейського суду або скасувати повністю чи частково ухвалу про надання такому учаснику третейського розгляду дозволу на участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.

4. Питання про участь особи у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції вирішується третейським судом за наявності відповідного клопотання або з власної ініціативи не пізніше ніж за три дні до дня проведення такого засідання.

5. З метою забезпечення своєчасного проведення відеоконференції копія ухвали про участь особи у судовому засіданні в режимі відеоконференції може бути надіслана учасникам третейського розгляду за допомогою кур'єра, факсу або електронної пошти.

6. Використовувані третейським судом і учасниками третейського розгляду технічні засоби і технології повинні забезпечувати належну якість зображення та звуку. Учасникам третейського розгляду має бути забезпечена можливість чути та бачити хід засідання третейського суду, ставити запитання і отримувати відповіді, реалізовувати інші надані їм процесуальні права та виконувати процесуальні обов'язки, передбачені цим Регламентом.

7. Хід і результати процесуальних дій, проведених у режимі відеоконференції, можуть фіксуватися третейським судом, який розглядає справу, за допомогою технічних засобів відеозапису. Носій відеозапису такої конференції після закінчення засідання третейського суду приєднується до матеріалів справи.

8. У разі коли особа, яка подала клопотання про участь у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції, з'явилася у залі засідання третейського суду, вона бере участь у засіданні в загальному порядку.

9. Третейський суд, який розглядає справу, відмовляє в задоволенні клопотання про участь у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції або скасовує ухвалу про надання такого дозволу виключно у випадках, якщо:

- 1) розгляд справи здійснюється в закритому засіданні третейського суду;
- 2) відсутня технічна можливість для участі у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції;
- 3) клопотання про участь у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції подане пізніше строку, передбаченого частиною другою цієї статті;
- 4) третейським судом вже постановлялась ухвали про участь особи, яка подала клопотання, у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції, але така особа без поважних причин не взяла участі у засіданні третейського суду в режимі відеоконференції;
- 5) третейським судом вже постановлялась ухвали про участь особи, яка подала клопотання, у судовому засіданні в режимі відеоконференції, але якість зображення і звуку не відповідала вимогам, передбаченим частиною шостою цієї статті.

#### **Стаття 43. Зміна чи доповнення позовних вимог**

1. Під час третейського розгляду, але до оголошення третейським судом про його завершення, позивач вправі змінити чи доповнити свої позовні вимоги за умови, що змінені вимоги охоплюються третейською угодою.

2. У разі збільшення розміру позовних вимог позивач повинен сплатити додаткову суму третейського збору, виходячи з нової ціни позову. При невиконанні цієї вимоги заява про збільшення розміру позовних вимог залишається третейським судом без розгляду.

3. Відповідач вправі надати третейському суду свої заперечення (пояснення) щодо змінених чи доповнених позовних вимог. Срок подання згаданих заперечень (пояснень) визначається третейським судом і він не може бути меншим ніж три дні.

#### **Стаття 44. Відкладення третейського розгляду**

1. Третейський суд може відкласти розгляд справи:

- 1) у разі виникнення потреби у витребуванні нових доказів;
  - 2) у зв'язку з неявкою у засідання третейського суду відповідача і відсутністю у справі підтвердження направлення йому повідомлення про день третейського розгляду.
2. Третейський розгляд може бути також відкладено за наявності інших обставин, що перешкоджають, на думку третейського суду, вирішенню спору в даному засіданні.
3. Відкладаючи третейський розгляд третейський суд постановляє мотивовану ухвалу.

#### **Стаття 45. Перерва у третейському розгляді**

1. На прохання будь-якої із сторін або з власної ініціативи третейський суд для вчинення сторонами певних дій або подання додаткових документів може оголосити перерву у третейському розгляді на строк не більше ніж десять днів, про що сторони, які беруть участь у засіданні, повідомляються під розписку.

#### **Стаття 46. Зупинення третейського розгляду**

1. У зв'язку з виникненням обставин, що перешкоджають третейському розгляду, строк дії яких не може бути передбачений, на прохання будь-якої із сторін або з власної ініціативи третейський суд може зупинити розгляд справи на невизначений строк. У цьому разі третейський суд постановляє мотивовану ухвалу.
2. Після припинення дії обставин, що обумовили зупинення третейського розгляду, третейський суд поновлює третейський розгляд, про що постановляє мотивовану ухвалу.

#### **Стаття 47. Припинення третейського розгляду**

1. Третейський суд постановляє ухвалу про припинення третейського розгляду у таких випадках:
  - 1) спір не підлягає вирішенню у третейських судах;
  - 2) є рішення компетентного суду між тими самими сторонами, з того самого предмета і з тих самих підстав;
  - 3) позивач відмовився від позову;
  - 4) сторони уклали угоду про припинення третейського розгляду;
  - 5) підприємство, установу чи організацію, які є стороною третейського розгляду, ліквідовано і спірні правовідносини не допускають правонаступництва;
  - 6) Постійно діючий третейський суд не має компетенції щодо переданого на його розгляд спору;
  - 7) у разі смерті фізичної особи, яка була стороною у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва;
  - 8) третейський суд визнає, що продовження третейського розгляду стало з якоєю причини неможливим.
2. До призначення третейського судді у справі ухвалу про припинення третейського розгляду виносить голова або заступник голови Постійно діючого третейського суду.

3. Підставою для припинення третейського розгляду, є:

- 1) відмова позивача від позову;
- 2) угода сторін про припинення третейського розгляду;
- 3) несплата позивачем третейського збору у визначеному розмірі та в установлений строк;
- 4) коли подальший третейський розгляд стає з будь-яких інших, не перерахованих вище, причин неможливим.

## **РОЗДІЛ VI. ДОКАЗИ**

### **Стаття 48. Поняття і види доказів**

1. Доказами є будь-які дані, на підставі яких третейський суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтують вимоги і заперечення сторін та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення спору. У якості доказів допускаються письмові, речові та електронні докази, пояснення осіб, які приймають участь у справі, висновки експертів, показання свідків, та інші документи і матеріали.

### **Стаття 49. Обов'язок доведення і подання доказів**

1. Кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень.

2. У разі посилання участника справи на невчинення іншим учасником справи певних дій або відсутність певної події, третейський суд може зобов'язати такого іншого учасника справи надати відповідні докази вчинення цих дій або наявності певної події. У разі ненадання таких доказів третейський суд може визнати обставину невчинення відповідних дій або відсутності події встановленою.

3. Докази подаються сторонами третейської справи.

4. Третейський суд не може збирати докази, що стосуються предмета спору, з власної ініціативи, крім витребування доказів третейським судом у випадку, коли він має сумніви у добросовісному здійсненні учасниками справи їхніх процесуальних прав або виконанні обов'язків щодо доказів.

### **Стаття 50. Належність і допустимість доказів**

1. Третейський суд приймає тільки ті докази, які мають значення для справи. Обставини справи, які за законом повинні бути підтвержені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися ніякими іншими засобами доказування.

### **Стаття 51. Підстави звільнення від доказування**

1. Обставини, визнані сторонами та іншими особами, які беруть участь у третейському розгляді, не потребують доказування.

2. Обставини, визнані третейським судом загальновідомими, не потребують доказування.

3. Факти, встановлені судовим рішенням у цивільній, кримінальній, господарській або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при третейському розгляді, в якому беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлені ці факти.

4. Факти, які відповідно до закону вважаються встановленими, не доводяться при розгляді справи. Таке припущення може бути спростовано у загальному порядку.

### **Стаття 52. Письмові докази**

1. Письмовими доказами визнаються акти, листи та інші документи і матеріали, які містять відомості щодо обставин, які мають значення для правильного розгляду спору. Письмові докази пред'являються в оригіналі або в копії, яка повинна бути засвідчена належним чином. Оригінали документів представляються, коли обставини справи згідно законодавству повинні бути підтвердженні тільки такими документами, а також в інших необхідних випадках за вимогою третейського суду.

### **Стаття 53. Речові докази**

1. Речовими доказами є предмети матеріального світу, які можуть використовуватися засобами встановлення обставин та є вагомі для правильного розгляду справ.

2. Речовими доказами є також магнітні, електронні та інші носії інформації, що містять аудіовізуальну інформацію про обставини, що мають значення для справи.

### **Стаття 54. Електронні докази**

1. Електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема, на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі інтернет).

2. Електронні докази подаються в оригіналі або в електронній копії, засвідчені електронним підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України "Про електронні довірчі послуги". Законом може бути передбачено інший порядок засвідчення електронної копії електронного доказу.

3. Учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених в порядку, передбаченому законом. Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом.

4. Учасник справи, який подає копію електронного доказу, повинен зазначити про наявність у нього або іншої особи оригіналу електронного доказу.

5. Якщо подано копію (паперову копію) електронного доказу, третейський суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи може витребувати у відповідної особи оригінал електронного доказу. Якщо оригінал електронного доказу не поданий, а учасник справи або третейський суд ставить під сумнів відповідність поданої копії (паперової копії) оригіналу, такий доказ не береться третейським судом до уваги.

## **Стаття 55. Витребування доказів**

1. Третейський суд має право вимагати від сторін надання доказів, необхідних для повного, всебічного і об'єктивного вирішення спору. Якщо третейський суд визнає за необхідне одержати документи від підприємств, установ, організацій та фізичних осіб, які не є учасниками третейського розгляду, він своєю ухвалою уповноважує сторони або одну із сторін одержати відповідні документи та надати їх третейському суду.

## **Стаття 56. Огляд та дослідження письмових і речових доказів у місці їх знаходження.**

1. Третейський суд може провести огляд та дослідження доказів у місці їх знаходження в разі складності або неможливості подання цих доказів.

2. За результатами огляду та дослідження складається протокол, який підписується третейським суддею. Протокол приєднується до матеріалів справи.

## **Стаття 57. Повернення оригіналів документів**

1. Оригінали документів, які є у справі, за клопотанням осіб, які надали ці документи, можуть бути повернуті їм після оголошення рішення у справі. У справі залишаються копії документів, завірені третейським суддею, який розглядав дану справу.

## **Стаття 58. Наслідки ненадання сторонами доказів або неявки сторони у засідання третейського суду**

1. Ненадання стороною доказів, інших письмових документів чи матеріалів, неявка у засідання третейського суду будь-якої із сторін, що була повідомлена належним чином про дату, час і місце розгляду справи, не є перешкодою для продовження третейського розгляду та ухвалення рішення на підставі доказів, які є у справі, якщо причина неподання документів або неявки сторони у засідання визнана третейським судом неповажною.

## **Стаття 59. Призначення експертизи**

1. Третейський суд з метою правильного вирішення спору має право зобов'язати сторони чи одну із сторін замовити проведення експертизи для роз'яснення питань, що потребують спеціальних знань, про що третейський суд постановляє відповідну ухвалу. Наслідки невиконання сторонами (стороною) вимог про призначення експертизи визначаються третейським судом з урахуванням усіх обставин, що мають значення для вирішення спору.

2. Експертиза проводиться одним або кількома експертами, призначеними третейським судом. Експертом може бути призначена будь-яка особа, що володіє знаннями, необхідними для надання висновку. Перелік питань, які слід порушити перед експертом, визначається третейським судом з урахуванням пропозицій сторін.

3. Сторони зобов'язані надати на запит експерта будь-яку інформацію, що стосується справи, або пред'явити до огляду будь-які документи, товар, інше майно, що має відношення до справи.

4. На час проведення експертизи, свою ухвалою третейський суд зупиняє розгляд справи.

5. Висновок експерта подається до Постійно діючого третейського суду у письмовій формі.

6. Сторони можуть направити свої пропозиції та коментарі щодо результатів експертизи не пізніше п'яти днів до дати першого третейського засідання після поновлення розгляду справи.

7. У разі відсутності домовленості про інше експерт на прохання будь-якої із сторін або з ініціативи третейського суду повинен взяти участь у засіданні третейського суду, надати коментарі та пояснення щодо експертного висновку, відповісти на запитання сторін, третейського судді.

8. Висновок експерта не є обов'язковим для третейського суду і оцінюється нарівні з іншими доказами. Відхилення висновку експерта третейським судом повинне бути мотивованим.

9. Будь-яка із сторін має право заявити про відвід експерта, якщо існують обставини, які викликають обґрунтовані сумніви щодо його незалежності чи неупередженості, або якщо він не має необхідної кваліфікації у сфері, що підлягає дослідженню. Питання про відвід експерта вирішується третейським судом. За підсумками розгляду заяви про відвід експерта третейський суд постановляє ухвалу.

10. У разі припинення повноважень експерта призначення іншого експерта здійснюється за правилами, що застосовувалися при призначенні експерта, який замінюється.

## **Стаття 60. Оцінка доказів.**

1. Третейський суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтуються на всебічному, повному, об'ективному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів.

2. Ніякі докази не мають для третейського суду заздалегідь встановленої сили.

3. Визнання однією стороною фактичних даних і обставин, якими інша сторона обґруntовує свої вимоги або заперечення, для третейського суду не є обов'язковими.

4. Оцінюючи докази, третейський суддя визначає їх достовірність і вагомість у справі.

5. Третейський суддя оцінюючи доказ керується внутрішнім переконанням, яке має бути обґрунтованим, встановленим на підставі аналізу матеріалів та об'ективних даних у справі.

6. Третейський суд має дати оцінку кожному доказу, враховувати відносність, допустимість, достовірність як окремого доказу окремо, так і в сукупності з іншими доказами.

## **РОЗДІЛ VII. ЗАВЕРШЕННЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО РОЗГЛЯДУ. РІШЕННЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ**

### **Стаття 61. Завершення третейського розгляду**

1. Третейський розгляд завершується:

- 1) ухваленням третейським судом рішення по суті спору;
- 2) укладенням сторонами мирової угоди;
- 3) постановленням третейським судом ухвали про припинення третейського розгляду.

### **Стаття 62. Ухвалення та оголошення рішення**

1. Після того як третейський суд переконається, що сторони мали достатньо можливостей для викладення своєї позиції та для подання доказів, третейський суд оголошує про завершення третейського розгляду у частині дослідження обставин справи і переходить до ухвалення рішення. Рішення ухвалюється у закритому режимі без участі сторін.

2. Рішення оголошується сторонам у засіданні третейського суду. Третейський суд вправі оголосити лише резолютивну частину рішення. У цьому випадку, мотивоване рішення має бути складено протягом п'яти днів з дня оголошення його резолютивної частини.

3. Якщо при ухваленні рішення третейський суд дійде висновку про неможливість його ухвалення у зв'язку з тим, що ті чи інші обставини, які мають суттєве значення для вирішення спору, залишились не з'ясованими, третейський суд може відновити третейський розгляд справи, про що постановляє ухвалу. У цьому разі третейський розгляд справи провадиться виключно в межах з'ясування обставин, що потребують додаткового дослідження.

4. Датою ухвалення рішення є data оголошення рішення у засіданні третейського суду або оголошення його резолютивної частини.

5. Датою ухвалення рішення у справі, що була розглянута в порядку спрошеноого провадження, є data складення повного тексту рішення.

### **Стаття 63. Форма і зміст рішення**

1. Рішення третейського суду викладається у письмовій формі.

2. У рішенні повинні бути зазначені:

- 1) найменування Постійно діючого третейського суду;
- 2) дата ухвалення рішення;
- 3) місце третейського розгляду;
- 4) склад третейського суду і порядок його формування;
- 5) прізвище, ім'я та по батькові секретаря третейського суду (у разі призначення);
- 6) сторони, їх представники та інші учасники третейського розгляду, що брали участь у розгляді справи третейським судом;
- 7) висновок про компетенцію третейського суду, обсяг його повноважень за третейською угодою;
- 8) стислий виклад позової заяви, відзиву на позовну заяву, заяв, пояснень, клопотань сторін та їх представників, інших учасників третейського розгляду;
- 9) встановлені обставини справи, підстави виникнення спору, докази, на підставі яких ухвалено рішення, зміст мирової угоди (у разі укладення), мотиви, з яких третейський суд відхилив доводи, докази та заявлені під час третейського розгляду справи клопотання сторін;
- 10) висновок про задоволення позову чи про відмову у позові повністю або частково по кожній із заявлених вимог;
- 11) норми законодавства, якими керувався третейський суд при ухваленні рішення.

3. Висновки третейського суду, що містяться в рішенні у справі, не можуть залежати від настання або ненастяння тих чи інших обставин.

4. У разі задоволення позовних вимог у резолютивній частині рішення зазначаються:

- 1) сторона, на користь якої вирішено спір;
- 2) сторона, з якої має бути здійснено стягнення грошових сум та/або яка зобов'язана виконати певні дії або утриматися від виконання певних дій;
- 3) розмір грошової суми, що підлягає стягненню, та/або дії, що підлягають виконанню або від виконання яких сторона має утриматися за рішенням третейського суду;
- 4) строк і спосіб виконання дій, що підлягають виконанню;
- 5) порядок розподілу між сторонами витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом;
- 6) інші обставини, які третейський суд вважає за необхідне зазначити.

5. Рішення третейського суду підписується третейським суддею, який розглядав справу.
6. Підписане рішення третейського суду скріплюється підписом Президента Асоціації "Центр комерційного арбітражу" та круглою печаткою Асоціації "Центр комерційного арбітражу".

#### **Стаття 64. Надсилання (вручення) рішення сторонам**

1. Рішення третейського суду по одному примірнику кожній стороні вручається після його проголошення.
2. У разі проголошення в засіданні резолютивної частини рішення, третейський суд надсилає учасникам справи мотивоване рішення протягом двох днів з дати його складання.
3. Якщо рішення було ухвалено без повідомлення (виклику) учасників справи, або сторона чи сторони не з'явилися на проголошення рішення, - рішення надсилається протягом двох днів з дати його складення у повному обсязі.
4. За заявою сторони, що надійшла до Постійно діючого третейського суду до відправлення її рішення, - рішення може бути врученим її нарочно.
5. Рішення третейського суду надсилається сторонам в порядку, передбаченому статтею 16 цього Регламенту.
6. Якщо сторона відмовилась від отримання рішення після його проголошення, воно направляється їй в порядку, передбаченому статтею 16 цього Регламенту.
7. Паперова копія рішення, що було направлене стороні електронною поштою, може бути надана такій стороні за її заявою.

#### **Стаття 65. Додаткове рішення**

1. Якщо сторони не домоглися про інше, будь-яка із сторін, повідомивши про це іншу сторону, може протягом десяти днів після одержання рішення звернутися до Постійно діючого третейського суду із заявою про ухвалення додаткового рішення щодо вимог, які були заявлені під час третейського розгляду, але не знайшли відображення у рішенні.
2. Заяву про ухвалення додаткового рішення має бути розглянуто тим третейським суддею, що вирішивав спір, протягом тридцяти днів після її одержання Постійно діючим третейським судом.

3. За результатами розгляду заяви ухвалюється додаткове рішення, яке є складовою частиною рішення третейського суду, або постановляється мотивована ухвала про відмову у задоволенні заяви про ухвалення додаткового рішення.

#### **Стаття 66. Роз'яснення рішення**

1. Якщо сторони не домоглися про інше, будь-яка із сторін, повідомивши про це іншу сторону, має право протягом десяти днів після одержання рішення звернутися до Постійно діючого третейського суду із заявою про роз'яснення резолютивної частини рішення.
2. Заяву про роз'яснення резолютивної частини рішення має бути розглянуто тим третейським суддею, що вирішував спір, протягом семи днів після її одержання Постійно діючим третейським судом.
3. За результатами розгляду заяви постановляється ухвала про роз'яснення рішення, яка є складовою частиною рішення третейського суду, або мотивована ухвала про відмову у роз'ясненні рішення.
4. Роз'яснюючи резолютивну частину рішення, третейський суд не має права змінювати зміст рішення.

#### **Стаття 67. Виправлення рішення**

1. Третейський суд з власної ініціативи або за заявою сторони третейського розгляду може виправити у рішенні описки, арифметичні помилки чи будь-які інші неточності, про що постановляється ухвала, яка є складовою частиною рішення.
2. Заява про виправлення у рішенні описок, арифметичних помилок чи будь-яких інших неточностей повинна бути подана стороною до Постійно діючого третейського суду протягом десяти днів після одержання рішення. Ініціатива третейського суду про виправлення у рішенні описок, арифметичних помилок чи будь-яких інших неточностей може бути реалізована протягом десяти днів з дня підписання рішення третейським суддею, який розглядав справу.

#### **Стаття 68. Оскарження рішення**

1. Рішення третейського суду є остаточним і оскарженню не підлягає, крім випадків, передбачених Законом України «Про третейські суди».
2. Рішення третейського суду може бути оскаржене сторонами, третіми особами, а також особами, які не брали участі у справі, у разі коли третейський суд вирішив питання про їх права і обов'язки, у випадках, передбачених Законом України «Про третейські суди», до компетентного суду відповідно до встановлених законом підвідомчості та підсудності справ.
3. Скасування судом загальної юрисдикції рішення третейського суду не позбавляє сторони права повторно звернутися до третейського суду, крім випадків коли рішення третейського суду скасовано повністю або частково внаслідок визнання компетентним судом недійсною третейською угоди або через те, що рішення ухвалено у спорі, який не передбачений третейською угодою, чи таким рішенням вирішено питання, що виходять за межі третейської угоди, або рішення ухвалено у справі, не підвідомчій третейському суду.

#### **Стаття 69. Мирова угода. Рішення на узгоджених умовах**

1. Сторони мають право на будь-якій стадії третейського розгляду до оголошення третейським судом про його завершення врегулювати спір шляхом укладення мирової угоди.

2. На письмове прохання сторін третейський суд може зафіксувати зміст укладеної між ними мирової угоди та ухвалити рішення на узгоджених умовах. У цьому разі рішення третейського суду повинно відповідати вимогам, передбаченим цим Регламентом. Таке рішення має таку саму силу, як і рішення третейського суду щодо суті спору.

#### **Стаття 70. Перегляд рішень Третейського суду за нововиявленими обставинами**

1. Постійно діючий третейський суд може переглянути прийняте ним судове рішення за нововиявленими обставинами, що мають істотне значення для справи і не могли бути відомі заявників та (або) третейському суду на момент розгляду справи та винесення по ній рішення.

2. Рішення Постійно діючого третейського суду може бути переглянуто за нововиявленими обставинами за заявою сторони, яка брала участь у справі, поданою не пізніше одного місяця з дня встановлення відповідних нововиявлених обставин. Пропущений строк на подання заяви про перевірку рішення за нововиявленими обставинами може бути поновлений за заявою зацікавленої особи головою або заступником голови Постійно діючого третейського суду, при наявності поважних причин пропуску, про що постановляється відповідна ухвала.

3. Рішення Постійно діючого третейського суду переглядається за нововиявленими обставинами тим третейським суддею, який прийняв рішення, протягом строку, не більшого за два місяці від дня порушення третейського провадження за заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами.

4. До подання заяви про перегляд рішення Постійно діючого третейського суду за нововиявленими обставинами застосовуються такі ж самі правила, як і до подання позовної заяви.

5. Про час і місце розгляду заяви про перегляд рішення Постійно діючого третейського суду за нововиявленими обставинами завчасно повідомляється заявник та інші особи, які беруть участь у справі. Неявка цих осіб не є перешкодою для перегляду рішення Постійно діючого третейського суду за нововиявленими обставинами.

6. За результатами розгляду заяви про перегляд рішення Постійно діючого третейського суду за нововиявленими обставинами Третейський суд виносить рішення.

7. В разі неможливості перегляду справи за нововиявленими обставинами третейським судом, який виніс рішення, призначається інший третейський суддя, за процедурою, передбаченою для вирішення спору між сторонами відповідно до третейської угоди між сторонами та цього Регламенту.

8. З заяви про перегляд рішення за нововиявленими обставинами справляється третейський збір в сумі 50% від суми третейського збору, який був сплачений позивачем по справі, в порядку та в строки, передбачені ухвалою про прийняття заяви до розгляду. В разі несплати третейського збору заява повертається заявникові без розгляду, провадження припиняється.

#### **Стаття 71. Зберігання матеріалів справ, розглянутих третейським судом**

1. Справи, розглянуті у Постійно діючому третейському суді, зберігаються у його архіві протягом 10 років з дня ухвалення рішення третейського суду.

2. Утримання та впорядкування архіву Постійно діючого третейського суду здійснюється за рахунок Асоціації “Центр комерційного арбітражу”.

## **РОЗДІЛ VIII. ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ**

### **Стаття 72. Обов'язковість рішення третейського суду**

1. Сторони зобов'язані добровільно виконати рішення третейського суду без будь-яких зволікань чи застережень.
2. Сторони та третейський суд зобов'язані вжити усіх необхідних заходів з метою забезпечення виконання рішення у справі.

### **Стаття 73. Виконання рішення третейського суду**

1. Рішення третейського суду підлягає виконанню в установлений ним строк. Якщо строк виконання у рішенні не встановлений, рішення підлягає негайному виконанню.
2. У разі відмови від добровільного виконання рішення третейського суду воно підлягає примусовому виконанню. Порядок видачі виконавчого документа та порядок примусового виконання рішення третейського суду визначається законодавством України.